

לקודשא בריהו הוא, בגין פך, (כ"א אב) כל אינון בני מהימנותא בעאן (כ"א אצטריכו למבעי) בכל יומא ויומא, לשאלא מזונייהו מקודשא בריהו הוא, ולצלאה צלותהון עליה.

מאי טעמא. בגין דכל מאן דמצלי צלותיה לגבי קדשא בריהו הוא על מזונייה, גרים דיתברך כל יומא על ידוי, ההוא אילנא דמזון דכלא ביה. (וטעמא דמלה (תהלים ס"ח) ברוך ה' יום יום) ואף על גב דאשתכח עמיה, בעי למשאל קמי קדשא בריהו הוא, ולצלאה צלותא על מזונא כל יומא, בגין דישתכחו על ידוי ברפאן כל יומא ויומא לעילא, ודא הוא ברוך יי' יום יום.

וער דא, לא לבעי ליה לאינש לבשלא מזונא, מן יומא ליומא אחריןא, דלא לעבב יומא ליומא אחרא. הדא הוא דכתיב ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו. יום ביומו, דייקא. בר מערב שבת לשבת, כמה דאוקימנא. וכדין אשתכח קדשא בריהו הוא מלא ברפאן בכל יומא. וכדין כתיב פותח את ידך וגו'. מאי רצון. ההוא רצון דאשתכח מעתיקא קדישא, ונפיק מניה רצון, לאשתפחא מזוני לכלא. ומאן דשאל מזוני בכל יומא ויומא, ההוא אקרי ברא מהימנא, ברזא דבגיניה משתכחן ברפאן לעילא.

רבי אבא פתח ואמר, (תהלים קמז) רוצה יי' את יראיו את המיחלים לחסדו, כמה אית להו לבני נשא למהך בארחוי דמלפא קדישא, ולמהך בארחוי דאורייתא, בגין דישתכחון ברפאן לכלהו, לעלאי ולתתאי. דתניא, מאי דכתיב, (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר. אתפאר ודאי. מאי משמע. דבגין (ד' ט"ב ע"ב) ישראל לתתא, קדשא בריהו

אליך ישברו. כל אותם בני העולם מצפים וזוקפים עינים לקדוש-ברוך-הוא, ולכן (אבל) כל אותם בני האמונה מבקשים (צרכים לבקש) בכל יום ויום לשאל את מזונם מן הקדוש ברוך הוא ולהתפלל תפלותיהם עליו.

מה הטעם? משום שכל מי שמתפלל תפלתו לקדוש-ברוך-הוא על מזונו, גורם שיתברך כל היום על ידו אותו האילן שמזון כלם בו. (וטעם הדבר - (תהלים סח) ברוך ה' יום יום) ואף על גב שנמצא עמו, צריך לבקש לפני הקדוש ברוך הוא ולהתפלל תפלה על המזון בכל יום, כדי שימצאו על ידו ברכות כל יום ויום למעלה, וזהו (שם סח) ברוך ה' יום יום.

וער זה לא צריך לאדם לבשל מזון מיום ליום אחר, שלא לעבב יום ליום אחר. זהו שכתוב ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו. יום ביומו דוקא, חוץ מערב שבת לשבת, כמו שבארנו. ואז נמצא הקדוש ברוך הוא מלא ברכות בכל יום, ואז כתיב פותח את ידך וגו'. מה זה רצון? אותו רצון שנמצא מהעתיק הקדוש, ויצא ממנו רצון להמציא מזון לכל. ומי ששואל מזונות בכל יום ויום, ההוא נקרא בן נאמן, בסוד שבשבילו נמצאים ברכות למעלה.

רבי אבא פתח ואמר, (שם קמז) רוצה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו. כמה יש לבני אדם ללכת בדרך המלך הקדוש וללכת בדרך התורה כדי שימצאו ברכות לכלם, לעליונים ולתחתונים.

שדמדנו, מה שכתוב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר, ודאי אתפאר. מה משמיע? שבשביל ישראל למטה, הקדוש ברוך הוא

הוא מתפאר לעילא. ומאי פארא דיליה.
דאתחפש בתפילין, דמתחברא גווי
לאתפארא.

תאנא, רוצה יי' את יראיו, רוצה יי' ביראיו
מיבעי ליה. מאי רוצה יי' את יראיו,
אלא רוצה יי' את יראיו, כלומר, אפיק האי
רצון, ומתרעי (נ"א ואתרע) בהו קדשא בריך הוא,
ליראיו דדחלין ליה. ומאן אינון יראיו דאפיק
לון האי רצון. הדר ואמר, את המיחלים
לחסדו, אינון דמצפאן ומחפאן בכל יומא
ויומא, למבעי מזונייהו מן קדשא בריך הוא,
משמע דכתיב את המיחלים לחסדו.

רבי ייסא סבא, לא אתקין סעודתא בכל יומא,
עד דבעא בעותיה קמי קדשא בריך הוא,
על מזוני. אמר, לא נתקין סעודתא, עד
דתתיהיב מבי מלפא. לבתר דבעי בעותיה קמי
קדשא בריך הוא, הוה מחפה שעטא חדא,
אמר הא עידן דתתיהיב מבי מלפא, מפאן
ולהלאה אתקינו סעודתא. ודא הוא ארחא,
דאינון דחלי קדשא בריך הוא, דחלי חטאה.
אינון חייביא דאזלין עקימין בארחי אורייתא,
מה פתיב בהו. (ישעיה ד) הוי משפימי בבקר
שכר ירדפו. ועל דא רוצה יי' את יראיו את
המיחלים לחסדו. לחסדו דייקא. (ס"א ובהא)
אשתמודען אינון בני מהימנותא בכל יומא
ויומא, הדא הוא דכתיב, ויצא העם ולקטו
דבר יום ביומו. יום ביומו קאמר, ולא דבר
יום ליום אחר.

מתפאר למעלה. ומה הפאר
שלו? שפניח תפלין, שמתחברים
הגונים להתפאר.

שנינו, רוצה ה' את יראיו, רוצה
ה' ביראיו הנה צריך להיות! מה
זה רוצה ה' את יראיו? אלא רוצה
ה' את יראיו, כלומר, מוציא את
הרצון הזה, ומתרצה (ומתרע) בהם
הקדוש ברוך הוא ליראיו היראים
ממנו. ומי הם היראיו האלה
שמוציא להם את הרצון הזה?
חזר ואמר את המיחלים לחסדו,
אותם המצפים ומחפים בכל יום
ויום לבקש מזונם מן הקדוש
ברוך הוא, משמע שכתוב את
המיחלים לחסדו.

רבי ייסא סבא לא התקין סעודה
בכל יום עד שבקש בקשתו לפני
הקדוש ברוך הוא על מזונות.
אמר, לא נתקין סעודה עד שתנתן
מבית המלך. אחר שבקש בקשתו
לפני הקדוש ברוך הוא, הנה
מחפה שעה אחת, ואמר: הרי זמן
שנתן מבית המלך, מכאן והלאה
התקינו הסעודה! וזוהי הדרך של
אותם יראי הקדוש ברוך הוא,
יראי חטא.

אותם הרשעים שהולכים עקמים
בדרכי התורה, מה כתוב בהם?
(ישעיה ד) הוי משפימי בבקר שכר
ירדפו. ועל זה רוצה ה' את יראיו
את המיחלים לחסדו. דוקא
לחסדו. (בבבא) נודעים בני האמונה
בכל יום ויום. זהו שכתוב ויצא
העם ולקטו דבר יום ביומו. יום
ביומו אמר, ולא דבר יום ליום
אחר.

וכך כף למה? למען אנסנו הילך
בתורתא אם לא. בכאן נודעים
אותם בני האמונה, שכל יום ויום
הולכים בדרך ישרה בתורה. רבי
יצחק אמר מכאן, (משלי יג) צדיק
אכל לשבע נפשו - אחר שהשביע
נפשו מלהתפלל ולקרא בתורה.

וכך כף למה. למען אנסנו הילך בתורתא אם
לא בכאן אשתמודען אינון בני
מהימנותא, דכל יומא ויומא אינון אזלי
בארח מישר באורייתא. רבי יצחק אמר
מהכא, (משלי יג) צדיק אוכל לשבע נפשו, בטר

דְּשַׁבַּע נִפְשֵׁיהּ מִלְצָלִי וְלִמְקָרִי בְּאוּרֵייתָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תָּא חֲזִי, עַד לָא יָהֵב קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא אוּרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, אֲבַחִין בֵּין אֵינּוֹן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, וּבֵין אֵינּוֹן חֵיבֵיָא דְלָאוּ אֵינּוֹן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, וְלָא קִיַּימִין בְּאוּרֵייתָא. וּבְמָה אֲבַחִין לֹוֹן. בְּמָן. כְּמָה דְאַתְמַר אַנְסְנּוּ. וְכָל אֵינּוֹן דְאַשְׁתְּכַחוּ דְאֵינּוֹן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, רְשִׁים לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, בְּרִשִׁימוּ דְכִתְרָא דְחֶסֶד, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר הַמְיַחֲלִים לְחֶסֶדוֹ, וְעַל דָּא לְמַעַן אַנְסְנּוּ. וְכָל אֵינּוֹן דְלָא מְשַׁתְּפַחֵי בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, אַעֲדֵי מַנְיֵיהּ כִּתְרָא עֲלָאָה דָּא. וּמָנָא אֲכַרְיֹו וְאָמַר, (משלי יג) וּבִטָּן רְשָׁעִים תְּחַסֵּר. וְעַם כָּל דָּא לָא הָעֲדִיף הַמְרַבָּה וְהַמְמַעִיט לָא הֶחֱסִיר.

תָּאנָא, בְּהֵוּא שַׁעְתָּא אֲשַׁתְּלִימוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְלַעֲלָא, כְּמָה דְאוּקִימָנָא, דְכִתִּיב, (שמות טו) וַיִּבְאוּ אֵילָמָה וְשָׁם שָׁתִּים עֲשָׂרֵה עֵינּוֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וְגוֹ'. וְאַתְתַּקַּף אֵילָנָא קִדִּישָׁא, בְּתַרִּיסַר תְּחוּמִין, בְּאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלָמָא. וְאַתְתַּקַּף בְּשִׁבְעֵין עַנְפִין, וְכֹלָא כְּגוּוֹנָא דְלַעֲלָא. בְּהֵוּא שַׁעְתָּא, נְטִיף טְלָא קִדִּישָׁא, מַעֲתִיקָא סְתִימָאָה, וּמְלִיָּא לְרִישֵׁיהּ דְזַעִיר אַנְפִין, אֲתַר דְאַקְרִי שְׁמַיִם. וּמַהֵוּא טְלָא דְנַהוּרָא עֲלָאָה קִדִּישָׁא, הוּהּ נָגִיד וְנַחֲתִית מְנָא לְתַתָּא. וְכַד הוּהּ נַחֲתִית, הוּהּ מִתְפָּרֵשׁ גְּלִידִין גְּלִידִין, וְאַקְרִישׁ לְתַתָּא. הָדָא הוּא דְכִתִּיב דִּק כְּפֹר עַל הָאָרֶץ.

כֹּךְ אֵינּוֹן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, נְפָקִי וְלַקְטִי, וּמְבָרְכָן שְׁמָא קִדִּישָׁא עָלֵיהּ. וְהֵוּא מְנָא, הוּהּ סְלִיק רִיחִין דְכָל בּוֹסְמִין דְגַנְתָּא דַּעֲרָן, דְהָא בֵּיהּ אֲתַמְשֵׁף וְנַחֲתִית לְתַתָּא. שׁוּיָה לְקַמִּיָּה, בְּכָל טַעְמָא דְאִיהוּ בְּעֵי, הֵכִי טַעִים לִיהּ, וּמְבָרַךְ לְמַלְכָּא קִדִּישָׁא עֲלָאָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בַּא רְאָה, עַד שְׁלָא נָתַן הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הַבְּחִין בֵּין אוּתָם בְּנֵי הָאֱמוּנָה לְבֵין אוּתָם רְשָׁעִים שְׁאִינָם בְּנֵי אֱמוּנָה וְלָא עוֹמְדִים בְּתוֹרָה. וּבְמָה הַבְּחִין בְּהֵם? בְּמָן, כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר אַנְסְנּוּ. וְכָל אוּתָם שְׁנַמְצָאוּ שְׁהֵם בְּנֵי הָאֱמוּנָה, רְשִׁים אוּתָם הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא בְּרִשְׁם שֶׁל כְּתָר הַחֶסֶד, כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר הַמְיַחֲלִים לְחֶסֶדוֹ, וְעַל זֶה לְמַעַן אַנְסְנּוּ. וְכָל אוּתָם שְׁלָא נַמְצָאוּ בְּנֵי אֱמוּנָה, הָעֵבִיר מֵהֶם הַכְּתָר הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה, וְהִמְן הִכְרִיז וְאָמַר, וּבִטָּן רְשָׁעִים תְּחַסֵּר. וְעַם כָּל זֶה, לָא הָעֲדִיף הַמְרַבָּה וְהַמְמַעִיט לָא הֶחֱסִיר.

שְׁנִינּוּ, בְּשַׁעָה הֵיזִיא נְשַׁלְמוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה כְּדָגְמָא שֶׁל מַעְלָה, כְּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ, שְׁכַתּוּב (שמות טו) וַיִּבְאוּ אֵילָמָה וְשָׁם שָׁתִּים עֲשָׂרֵה עֵינּוֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וְגוֹ'. וְהַתְּחַזֵּק הָאֵילָן הַקְדוּשׁ בְּשָׁנִים עֲשָׂר תְּחוּמִים, בְּאַרְבַּעַה צְדָדֵי הָעוֹלָם, וְהַתְּחַזֵּק בְּשִׁבְעִים עַנְפִים, וְהַכֵּל כְּדָגְמָא שֶׁל מַעְלָה.

בְּאוּתָהּ שַׁעָה נְטִיף טַל קְדוּשׁ מִהַעֲתִיק הַנְּסֻתָר, וּמִלָּא אֶת רֵאשׁוּ שֶׁל זַעִיר אַנְפִין, מְקוּם שְׁנַקְרָא שְׁמַיִם. וּמֵאוּתוֹ טַל שֶׁל אוֹר עֲלִיּוֹן קְדוּשׁ הִיָּה שׁוֹפֵעַ וְיורֵד מִן לְמַטָּה, וּכְשֶׁהִיָּה יורֵד, הִיָּה נִפְרָד גְּלִידִים גְּלִידִים, וְנִקְרַשׁ לְמַטָּה. זֶהוּ שְׁכַתּוּב דִּק כְּפֹר עַל הָאָרֶץ.

כֹּךְ אוּתָם בְּנֵי אֱמוּנָה יוֹצְאִים וְלוֹקְטִים, וּמְבָרְכִים עָלֵיו אֶת הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ, וְאוּתוֹ מִן הִיָּה מַעְלָה רִיחוֹת שֶׁל כָּל הַבְּשָׁמִים שֶׁל גֵּן עֲדָן, שְׁהֵרִי מִמֶּנּוּ נִמְשָׁף וְיורֵד לְמַטָּה. שֵׁם אוּתוֹ לְפָנָיו, וּבְכָל טַעַם שְׂרָצָה - הִיָּה טוֹעַם אוּתוֹ, וּמְבָרַךְ אֶת הַמְּלַךְ הַקְדוּשׁ.

בְּכָל טַעְמָא דְאִיהוּ בְּעֵי, הֵכִי טַעִים לִיהּ, וּמְבָרַךְ לְמַלְכָּא קִדִּישָׁא עֲלָאָה.

ואז מתברר במעיו, והיה מסתפל ויודע למעלה, ומסתפל בחכמה העליונה, ועל זה היה נקרא דור דעה. ואלה היו בני אמונה, ולהם נתנה תורה להסתפל בה ולדעת דרכיה.

ואותם שלא נמצאו בני אמונה, מה פתוב בהם? (במדבר יב) שטו העם ולקטו. מה זה שטו? שטות היו לוקחים לעצמם, משום שלא היו בני אמונה. מה פתוב בהם? וטחנו ברחים או דכו במדכה וגו'. מי הטריח אותם לכל זה? אלא שהם לא היו בני אמונה.

כמו זה אותם שלא מאמינים בקדוש-ברוך-הוא, לא רוצים להסתפל בדרכיו, והם רוצים להטריח את עצמם כל יום אחר מזון יום ולילה, אולי לא יעלה בידם פת לחם. מי גרם להם את זה? משום שאינם בני אמונה. אף כאן, שטו ולקטו - שטו בשטות של עצמם, ורוצים להטריח עליו. וזה שפתוב וטחנו ברחים. אחר כל הטריחה הזו לא עלה בידיהם, אלא שפתוב והיה טעמו כטעם לשד השמן, ולא יותר. מי גרם להם את זה? משום שלא היו בני אמונה.

אמר רבי יוסי, מה זה לשד השמן? יש אומרים, שהיה נלוש בשמן פתרגומו. ויש אומרים, מה השד מתהפף לכמה גונים, אף השמן מתהפף לכמה גונים. רבי יהודה אמר, לשד השמן - יניקת השמן. רבי יצחק אמר, איש לפי אכלו לקטו - וכי מי שאוכל מעט לוקט מעט, ומי שאוכל יותר לוקט יותר? והרי פתוב לא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר? אלא לפי אותם שאוכלים, לוקטים. משמע

ובדין מתברר במעוי, והיה מסתפל וידע לעילא, ואסתכי בחכמה עלאה, ועל דא אקרוין דר דעה. ואלין הוו בני מהימנותא, ולהון אתיהיבת אורייתא לאסתפלא בה, ולמנדע ארחא.

ואינון דלא אשתכחו בני מהימנותא, מה כתיב בהו, (במדבר יא) שטו העם ולקטו. מאי שטו. שטותא הוו נספי לגרמייהו, בגין דלא הוו בני מהימנותא. מה כתיב בהו. וטחנו ברחים או דכו במדוכה וגו'. מאן אטרח (דף ט"ג ע"א) לון כל האי. אלא דאינון לא הוו בני מהימנותא.

בגוונא דא, אינון דלא מהימני ביה בקודשא בריה דא, לא בעאן לאסתפלא בארחוי, ואינון בעאן לאטרחא גרמייהו כל יומא בתר מזונא, ימא וילילי, דלמא לא סליק בידייהו פתא דנהמא. מאן גרים לון האי. בגין דלאו אינון בני מהימנותא. אוף הכא, שטו העם ולקטו, שטו בשטותא דגרמייהו, ובעאן לאטרחא עליה, הדא הוא דכתיב, וטחנו ברחים. פתר כל טרחא דא, לא סליק בידייהו, אלא דכתיב והיה טעמו כטעם לשד השמן. ולא יתיר. מאן גרים לון האי, בגין דלא הוו בני מהימנותא.

אמר רבי יוסי, מאי לשד השמן. איפא דאמרי, דליש במשחא, פתרגומו. ואיפא דאמרי, מה השד אתחזר לכמה גוונין, אוף מנא, אתחזר לכמה גוונין. רבי יהודה אמר, לשד השמן, יניקא דמשחא. רבי יצחק אמר, איש לפי אכלו לקטו. וכי מאן דאכיל קמעה, לקיט קמעה, ומאן דאכיל יתיר, לקיט יתיר, והא כתיב לא העדיף המרבה והממעיט לא

דאכיל יתיר, לקיט יתיר, והא כתיב לא העדיף המרבה והממעיט לא